

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
The Journal of Social Sciences Institute
Yıl/Year: 2019 – Kış / Winter Sayı/Issue: Ek-1 Özel Sayı
Sayfa / Page:89-103
ISSN: 1302-6879 VAN/TURKEY
Makale Bilgisi / Article Info - Geliş/Received: 28.10.2019
Kabul/Accepted: 29.11.2019 - Araştırma Makalesi / Research Article

**TURİZM İŞLETME
YÖNETİCİLERİNİN
ERZİNCAN TURİZMİNİ
DEĞERLENDİRMELERİ**

***EVALUATIONS OF TOURISM
IN ERZİNCAN BY TOURISM
BUSINESS MANAGERS***

Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÇALIK

Gümüşhane Üniversitesi

Turizm Fakültesi

Turizm İşletmeciliği Bölümü

ORCID: 0000-0001-9815-5796, ismailcalik29@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Erkan GÜNEŞ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu

Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü

ORCID: 0000-0002-9196-3958, egunes@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Gürkan ALAGÖZ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu

Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü

ORCID: 0000-0002-7446-6220, galagoz@erzincan.edu.tr

Öz

Bu araştırmanın amacı Erzincan’da faaliyet gösteren turizm işletme yöneticilerinin Erzincan turizmi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaçla 5 seyahat acentası ve 5 otel işletmesi yöneticisi ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme metinleri içerik analiz yöntemi ile kategorileştirilerek, analiz edilmiştir. Katılımcılara turizm bağlamında iletilen sorular; turizmin Erzincan ekonomisindeki yeri, öncelikli turizm alanları, turizm arzının yeterliliği, Erzincan ilindeki alternatif turizm potansiyeli ve geliştirilmesi gereken turistik ürünler kapsamındadır. Araştırma sonuçlarına göre Erzincan’da turizm bilinci eksikliği, konaklama arz olanaklarının yetersizliği, seyahat acentalarının paket tur oluşturamaması, ilde yeterli sayıda turist rehberinin bulunmaması, turistik ürünlerin (Tulum

* Bu çalışma, 26-29 Eylül 2019 tarihinde III. Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresi’nde sözlü olarak sunulan bildirinin gözden geçirilmiş halidir.

peyniri, Erzincan leblebisi, Ergan Dağı, Kemaliye evleri) markalaşamaması gibi sorun alanları bulunmaktadır. Ayrıca katılımcılar bu sorun alanlarına rağmen Erzincan'da doğa sporları turizmi (rafting, yamaç paraşütü vb.) , kış turizmi (Ergan Dağı), gastronomi turizmi (Cimin üzümü, Erzincan leblebisi, Tulum peyniri), el sanatları (bakırcılık), inanç turizmi (Terzibaba, Sultan Melik Türbesi) konularında güçlü turizm potansiyelinin bulunduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: turizm potansiyeli, turizm işletme yöneticileri, Erzincan.

Abstract

The aim of this research is to determine the opinions of the tourism business managers about Erzincan tourism. For this purpose, interviews were conducted with 5 travel agencies and 5 hotel business managers. In the research, the structured interview form was used as a data collection tool. Interview texts were categorized and analysed with the content analysis method. Questions that are asked to the participants in the context of tourism include the place of tourism in Erzincan economy, priority tourism areas, adequacy of tourism supply, alternative tourism potential in Erzincan province and touristic products that need to be developed. According to the results of the research, there are problem areas such as lack of tourism awareness in Erzincan, inadequate supply of accommodation facilities, inability of travel agencies to create package tours, lack of sufficient tourist guides in the province, branding of tourist products (Tulum cheese, Erzincan's roasted chickpea, Ergan Mountain, Kemaliye houses). In spite of these problem areas, participants also participated in extreme sports tourism (rafting, paragliding, etc.), winter tourism (Ergan Mountain), gastronomy tourism (Cimin grape, Erzincan's roasted chickpea, Tulum cheese), handicrafts (copper processing), religious tourism (Terzibaba, Sultan Melik Tombs) are reported to have a strong tourism potential.

Keywords: tourism potential, tourism business managers, Erzincan.

Giriş

Turizm işletmeleri turizmin önemli paydaşlarındandır. Turistik faaliyetlerden doğrudan gelir elde eden turizm işletmelerinin turizme ilişkin değerlendirmelerinin incelenmesi ve analizi turizm gelişimi açısından önemlidir (Alagöz vd., 2015: 88). Rekabetin yoğun olduğu turizm pazarında kitle turizminin dışında özel ilgi turizm türlerinin geliştirilmesi turizm işletmelerine önemli avantajlar sunacaktır (Demirbilek vd., 2018: 251). Erzincan birçok farklı alternatif turizm türlerini barındıran turizm potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin doğru ve planlı değerlendirilmesinde turizm işletme yöneticilerinin görüş ve düşünceleri önemlidir.

Turizm işletmeleri yöneticilerinin sektör hakkındaki değerlendirmeleri bölgeye yapılacak yatırımların nasıl olacağı, bölge turizminin güçlü ve zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri gibi pek çok konu hakkında bilgi vere-

cektir. Bu bilgiler ışında bölgede turizm plan ve politikalarının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle bu tarz çalışmaların bölgesel olarak yapılması son derece önemli ve gereklidir. Bu araştırmada ilk olarak Erzincan turizminin genel görünümü hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmanın ikinci kısmında araştırmanın yöntemine geçilmiştir. Son bölümde araştırmanın bulguları, sonuç ve öneriler kısmına yer verilmiştir.

1. Erzincan ve Erzincan'da Turizm

Erzincan bulunduğu coğrafi konum ve uygun iklim şartları dolayısıyla Tunç Çağından itibaren bir yerleşim merkezi olmuştur. Tarihsel süreçte Urartu, Med, Pers, Helen, Roma ve Bizans hâkimiyetlerinde kalmıştır. 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Türk hâkimiyetine giren Erzincan, Otlukbeli Savaşı (1473) ile Osmanlı hâkimiyetine girmiştir (Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi 2012-2023 İnovasyona Dayalı Turizm Stratejisi Eylem Planı, 2011: 10). Çeşitli kaynaklarda Aziris, Erez, Erzng, Aringami, Arsingan, Erzingan, Erzencan olarak kaydedilen şehrin adı Türk fethinden sonra Erzingan ve Ezirgan olarak söylenmiş daha sonra ise Erzincan adı yaygınlaşmıştır (İnbaşı, 2009: 189).

Doğu Anadolu Bölgesi yukarı Fırat bölümünde yer alan Erzincan ilinin çevresinde doğuda Erzurum, güneyde Tunceli, güneydoğuda Bingöl, güneybatıda Elazığ ve Malatya, batıda Sivas, kuzeybatıda Giresun, kuzeyde Gümüşhane ve Bayburt illeri yer alır (Demir, 2002: 9). İl, kuzeyde Esence, güneyde Munzur, doğuda Sansa Boğazı ve batıda Karadağ ile çevrilidir (Düner, 2016: 24).

Genel olarak karasal iklim özelliğine sahip olan Erzincan, Doğu Anadolu ve İç Anadolu iklimleri arasında bir geçiş niteliği taşıyan bir iklim sahiptir. Yıllık sıcaklık ortalaması 11,6°, en soğuk ay olan Ocak ayı ortalaması -5,3°, en sıcak ay olan Temmuz ayı ortalaması ise 25,1°dir. Çevre illere göre daha uzun ve sıcak yaz mevsimi yaşayan ilde kış mevsiminde ise Sibiryaya kaynaklı hava kütesinin etkisinde kaldığında oldukça sert kış mevsimi yaşanmaktadır. Kar yağışları Kasım ayı sonlarında başlayıp Nisan ayı ortalarına kadar devam etmektedir (Erzincan İlinde Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023, 2013: 25-26). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre 2017 yılı nüfusu 231.511 olan ilin 2018 yılı il nüfusu 236.034 kişidir (TUİK, 2019).

1.1. Erzincan'da Turizmin Genel Görünümü

Erzincan, coğrafi özellikleri, kültürel değerleri ve doğal kaynakları ile alternatif turizm açısından önemli potansiyele sahip bir destinasyondur. Genel anlamda bakıldığında Erzincan; kültür turizmi, kış turizmi, spor turizmi, av turizmi, kırsal turizm, gastronomi turizmi ve ekoturizm potansi-

yeli taşımaktadır.

İlde bulunan kültürel ve tarihi yapılar kültür turizmi açısından değerlendirilebilecek kaynaklardır. Özellikle Kemaliye Evleri, Kemah Kalesi, Sultan Melik Türbesi, Mamahatun Türbesi ve Kervansarayı, Altıntepe, Abrenk Kilisesi ve Dikili Taşlar, Terzibaba Türbesi ve bakır işlemeciliği bu kaynaklar arasında öne çıkmaktadır. Ayrıca ilde Cimin üzümü, Tulum peyniri, Refahiye balı, Erzincan leblebisi ile birlikte il ile özdeşleşmiş yerel mutfak kültürü (Erzincan kesme çorba, Ekşili, Kara kabak dolması, Kete, Kasefe, Erzincan kesme kadayıf) gastronomi turizmi açısından önemli potansiyel taşımaktadır.

Şehir merkezine 17 km. mesafede bulunan Ergan Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi 12 km uzunluğundaki kayak pistleri ile kış turizmi için önemli bir destinasyondur. Ergan Dağı Kış Sporları Turizm Merkezinde kayak, kayaklı oryantiring, kar raftingi, snowboard, dağ kayağı, kar motosikleti, kızak, doğa yürüyüşleri, buz pateni, snowkite, snowpark ve buzul tırmanışı gibi birçok aktivite yapılabilirlerdir¹.

Yeşil alanları toplam yüzölçümü içerisinde oldukça yüksek orana sahip Erzincan; gölleri, akarsuları, kaplıca suları, dağları, yaylaları ve vadileri ile ekoturizm açısından zengin bir kaynağa sahiptir (Kızılırmak vd., 2016: 208). Coğrafi özellikleri neticesinde çeşitli özelliklere sahip Erzincan'da dağcılık, tırmanış, cirit, rafting, kayak, buzul tırmanışı, kampçılık, kano, yamaç paraşütü, dağ bisikleti, trekking, off-road, motorkros ve base jumping açısından potansiyel taşımaktadır (Bozça vd., 2017: 159). Av turizmi açısından da av ve türleri açısından zengin kaynaklara sahip olan Erzincan'ın uygun ortam ve iklimi alabalık, yaban keçisi, ayı, domuz, sansar, su samuru, tavşan, keklik ve yaban ördeği gibi av hayvanlarının yaşam alanı bulmasını sağlamıştır (Erzincan Ekonomisi 2023 Vizyonu, 2011: 162).

1.2. Konaklama ve Tesis İstatistikleri

İl genelinde faaliyet gösteren seyahat acentası sayısı 11'dir. Bu seyahat acentalarının tamamı A Grubu Seyahat Acentası olarak faaliyet göstermektedirler. İl genelinde toplam 12 turizm işletme ve bir turizm yatırım belgeli konaklama tesisi bulunmaktadır. Turizm işletme belgeli konaklama işletmelerinin dördü 4 yıldızlı, beşi 3 yıldızlı, biri 2 yıldızlı, biri butik otel işletmesi ve biride pansiyon olarak faaliyet göstermektedir. İlde ayrıca 33 belediye belgeli konaklama tesisi bulunmaktadır. Turizm işletme ve yatırım belgeli konaklama tesislerinin toplam 554 oda ve 1.083 yatak, belediye belgeli konaklama tesislerinin ise 825 oda ve 1.617 yatak bulunmaktadır. İl genelinde turizm işletme ve yatırım belgeli ve belediye belgeli konaklama

¹ <https://www.ergankayak.com/tr/aktiviteler/kis-aktiviteleri.html>, Erişim tarihi: 03.09.2019

işletmelerinde toplam 1.379 oda ve 2.700 yatak bulunmaktadır².

Tablo 1’de turizm işletme belgeli konaklama işletmelerinde konaklama (tesise geliş) sayıları verilmiştir. Buna göre 2014 yılında turizm işletme belgeli konaklama işletmelerinde 42.325 yerli ve 2.121 yabancı ziyaretçi konaklama gerçekleştirenken, bu sayı 2018 yılında 82.690 yerli ve 4.582 yabancı ziyaretçi sayısına ulaşmıştır. 2018 yılında Erzincan’da faaliyet gösteren turizm işletme belgeli konaklama işletmelerinde toplam 87.272 yerli ve yabancı ziyaretçi konaklama gerçekleştirmiştir. Genel anlamda bakıldığında Erzincan’da faaliyet gösteren turizm işletme belgeli konaklama işletmelerinde konaklayan kişi sayısı son beş yılda sürekli bir artış göstermiştir.

Tablo 1: 2014-2018 Yılları Arasında Erzincan’da Konaklama (Tesise Geliş) Sayısı*³

Yıllar	Konaklama (Tesise Geliş) Sayısı		
	Yerli	Yabancı	Toplam
2014	42.325	2.121	44.446
2015	58.245	1.299	59.544
2016	62.532	2.059	64.591
2017	69.337	3.293	72.630
2018	82.690	4.582	87.272

*Turizm İşletme Belgeli Konaklama İşletmelerinde

Tablo 2’de 2014-2018 yılları arasında il genelinde faaliyet gösteren turizm işletme belgeli ve belediye belgeli konaklama işletmelerinde yerli ve yabancı geceleme sayıları verilmiştir. 2014 yılında yerli ziyaretçi geceleme sayısı 178.188, yabancı ziyaretçi geceleme sayısı ise 3.839 iken 2018 yılında bu sayı yerli ziyaretçi geceleme sayısında 274.579’a, yabancı ziyaretçi geceleme sayısında ise 9.099’a yükselmiştir.

2 <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html>, Erişim tarihi: 03.09.2019

3 <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html>, Erişim tarihi: 03.09.2019

Tablo 2: 2014-2018 Yılları Arasında Erzincan'da Geceleme Sayısı*⁴

Yıllar	Geceleme Sayısı		
	Yerli	Yabancı	Toplam
2014	178.188	3.839	182.027
2015	189.925	3.915	193.840
2016	201.994	4.478	206.472
2017	292.667	9.247	301.914
2018	274.579	9.099	283.678

*Turizm İşletme Belgeli ve Belediye Belgeli Konaklama İşletmelerinde

2014 yılında toplam geceleme sayısı 182.027 iken bu rakam 2018 yılında toplam 283.678 olmuştur. Son beş yıl içerisinde en yüksek geceleme sayısı ise 301.914 geceleme ile 2017 yılına aittir.

2. İlgili Literatür

Turizm işletmeleri yöneticilerinin bir bölgede turizm gelişiminde önemli rolü vardır. Bu durum birçok çalışmada da vurgulanmıştır. Sabbağ (2011) Adıyaman turizmiyle ilgili yaptığı çalışmada otel yöneticilerinin Adıyaman'da konaklama süresinin uzatılmasına yönelik etkinliklerin eksik olduğunu, seyahat işletmeleri yöneticileri ise ulaşımın zor olduğunu belirtmişlerdir. Turizm işletmeleri yöneticileri genel olarak il genelinde doğal ve kültürel kaynakların fazla olmasını bir üstünlük olduğunu belirtmişler ancak otel yöneticileri tanıtım eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Zengin ve Eryılmaz'ın (2013) Bodrum destinasyonunda engelli pazarının değerlendirilmesi üzerine otel yöneticileriyle yaptıkları çalışma neticesinde otel yöneticilerinin bu pazarın önemini farkında olmadıklarını belirtmişlerdir.

Alagöz, Güneş ve Uslu (2015) Erzincan otel ve seyahat acentaları yöneticilerinin sürdürülebilir turizme bakış açılarına ilişkin yaptıkları çalışma sonucunda doğal çevrenin çekici olmasının turistler açısından önemli olduğu ancak Erzincan turizm gelişiminin iyi planlanmadığını belirtmişlerdir. Yöneticilerin sürdürülebilir turizme yönelik ise olumlu tutumları olduğu görülmüştür. Demirbilek, Şengül ve Akoğlu (2018) otel yöneticilerin gastronomi turizmine ilişkin algılarının belirlenmesine ilişkin yaptıkları çalışma sonucunda gastronomi turizminin pazarlamada önemli bir rekabet aracı olduğunu, otel bölümlerinin eşgüdümlemesi sayesinde gastronomi de başarılı olunacağını ve yöresel ürünlere menülerde yer vermenin önemli olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Akkuş ve Akkuş (2018) kış turizmi destinasyonu paydaşlarının

4 TÜİK (2019). <https://biruni.tuik.gov.tr/ilogsterge/?locale=tr>, Erişim tarihi: 03.09.2019

çevre yönetimine ilişkin değerlendirmelerini konu ettiği çalışmalarında yerel yönetim ve konaklama işletmesi yöneticisiyle görüşmeler gerçekleştirmiş ve sonucunda turizm sektörü paydaşlarının çevre yönetimine ilişkin olumlu algılara sahip olduklarını belirtmişlerdir. Olcay ve Turhan (2017) Muğla ve Antalya’da glamping hizmeti veren işletme sahibi ve yöneticileriyle bir araştırmaya gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma sonucunda yeni bir turizm trendi olan glamping hizmetinden faydalanan yabancı turistlerin bölgeyi ucuz bulduğunu, alternatif turizme yönelme söz konusu olduğunu ve bu turistlerin doğasever, kültürlü ve orta-yüksek gelire sahip olduğu ortaya konmuştur.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı turizm işletmeleri yöneticilerinin Erzincan turizmiyle ilgili değerlendirmelerini tespit etmektir. Bir bölgede istenen turizm gelişiminin sağlanmasında turizm işletmelerinin rolü önemlidir. Turizm işletmeleri turizmin gelişmesinde önemli paydaşlardan birisidir. Turizm işletmelerinde bulunan yöneticilerin bölge turizmiyle ilgili fikirleri, değerlendirmeleri ve düşünceleri bölge turizminin durumunun tespit edilmesi açısından önemlidir. Bir bölgede turizm gelişimine yön verecek bu kişilerin turizm gelişimine ilişkin bakış açılarının bilinmesi turizmin sağlıklı ve planlı bir şekilde gelişiminin planlanması sürecinde başlangıçta yapılması gereken unsurlardandır. Turizmin başlangıç ve yeni gelişme aşamasında olduğu Erzincan’da yapılması gerekenler konusunda turizm işletmeleri yöneticilerinin düşüncelerini bilmek bölge turizmine önemli katkılar sağlayacaktır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Erzincan Merkez’de bulunan 8 turizm işletme belgeli otel işletmesi, 11 A grubu seyahat acentası oluşturmaktadır (Erzincan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2019). Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyip işletmelerin tamamıyla görüşülmüştür. Ancak veri toplama yöntemi olarak görüşmenin seçilmesi ve bu yöntemde ayrılacak zamanın ve özenin önemli olması nedeniyle bazı işletmeler araştırmaya katılma konusunda isteksiz davranmışlardır. Görüşme talebine olumlu cevap veren beş turizm işletme belgeli otel ve beş A grubu seyahat acentası yöneticisidir. Ulaşılan işletme sayısı toplam işletmelerin % 52,6’sına denk gelmektedir.

3.3. Verilerin toplanması ve Analizi

Araştırma veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Görüşme katılımcının belirli bir konu hakkın-

da düşüncelerini veya gözlemleriyle ilgili bilgilerini öğrenmek amacıyla gerçekleştirilen bir tekniktir ve yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme olarak üç gruba ayrılır. Bu araştırma da belirli bir sıra dâhilinde kullanılacak soru sayısı belli olan, kayıt altına alınan ve tüm katılımcılara aynı soru listesi aynı sırada sorulan yapılandırılmış görüşme tekniği (Kozak, 2015: 89-90) kullanılmıştır. Görüşme formunda Erzincan turizmiyle ilgili altı soru bulunmaktadır. Bu sorulardan beşi Mursalov'un (2009) çalışmasından faydalanılarak Erzincan'a uyarlanmıştır. Bir soru ise araştırmacılar tarafından eklenmiştir. Ayrıca demografik verilere ilişkin dört soruda görüşme formunda yer almaktadır.

Erzincan'daki turizm işletmesi yöneticilerinin Erzincan turizmi hakkındaki değerlendirmelerini tespit etmek amacıyla Nisan 2018 – Mayıs 2018 tarihleri arasında Erzincan merkezde bulunan 5 turizm işletme belgeli otel işletmesi yöneticisi ve 5 seyahat acentası yöneticisiyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 15-20 dakika arasında süre içerisinde yapılmıştır. Görüşmeler katılımcılardan izin alınarak kabul edenlerden ses kaydı, kabul etmeyenlerden yazılı not edilerek kayıt altına alınmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Analizde kullanılan tematik kategoriler katılımcılara sorulan sorulardan oluşturulmuştur. Araştırmada bir tematik üst kategori ve altı tematik alt kategori bulunmaktadır. Bunlar; “turizm işletme yöneticilerinin Erzincan turizmi hakkındaki değerlendirmeleri” (üst kategori) , “turizm sektörünün Erzincan ekonomisindeki yeri (alt kategori)”; “Erzincan'da geliştirilmesi öneriler yöresel ürünler (alt kategori)”, Erzincan'da geliştirilmesi önerilen turistik destinasyonlar (alt kategori)”, “turizm üst yapısının yeterliliği (otel, restoran, seyahat acentası) (alt kategori)”, Erzincan'da geliştirilmesi önerilen alternatif turizm türleri (alt kategori)” ve “Erzincan turizmi için genel çözüm önerileri (alt kategori)” kategorileridir. Araştırmada katılımcılar K1...K10 şeklinde kodlanmıştır. Kategoriler altında yer alan tablolarda katılımcılar tarafından en fazla tekrar eden ifadelere (parantez için kaç kez tekrar ettiği belirtilmiştir) ve tekrar eden katılımcılara ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Son alt kategori olan “Erzincan turizmi için genel çözüm önerileri” kategorisinde tekrarlanma sayıları tablosuna yer verilmiştir. Bu durumun nedeni katılımcıların genel olarak birbirinden farklı çözüm önerileri geliştirmeleridir.

4. Bulgular

4.1. Demografik Bulgular

Tablo 3'de araştırmaya katılanların demografik bilgilerine yer verilmiştir. Bu bilgilere göre katılımcıların üçü lise, üçü ön lisans ve dördü lisans mezunudur. Katılımcıların beşi seyahat acentasında diğer beşi ise otel

işletmelerinde görev yapmaktadır. Acenta katılımcıların ikisi acenta yetkilisi pozisyonunda diğer üçü ise satış personeli görevindedir. Araştırmaya otel işletmelerinden katılımcıların üçü genel müdür, biri insan kaynakları müdürü diğer katılımcı ise satış-pazarlama müdürü görevini yürütmektedir. Katılımcılar genel olarak genç ve orta yaş grubundadır.

Tablo 3: Katılımcılar Hakkında Demografik Bilgiler

	Yaş	Eğitim Durumu	Turizm İşletmesi Türü	İşletmedeki Görevi
K1	33	Ön lisans	Seyahat Acentası	Acenta Yetkilisi
K2	24	Lisans	Seyahat Acentası	Satış Personeli
K3	26	Ön lisans	Seyahat Acentası	Satış Personeli
K4	37	Lise	Seyahat Acentası	Acenta Yetkilisi
K5	21	Ön lisans	Seyahat Acentası	Satış Personeli
K6	29	Lise	4 Yıldızlı Otel	Satış Pazarlama Müdürü
K7	37	Lisans	4 Yıldızlı Otel	Genel Müdür
K8	42	Lise	3 Yıldızlı Otel	Genel Müdür
K9	24	Lisans	3 Yıldızlı Otel	İnsan Kaynakları Müdürü
K10	33	Lisans	4 Yıldızlı Otel	Genel Müdür

4.2. Turizm İşletme Yöneticilerinin Erzincan Turizmi Hakkındaki Değerlendirmeleri

Araştırmada katılımcıların Erzincan turizmi hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla altı farklı soru iletilmiştir. İletilen her bir soru bir alt tema olarak tasarlanmış ve katılımcıların her bir temada en fazla tekrar ettikleri ifadelere yer verilmiştir.

Turizm Sektörünün Erzincan Ekonomisindeki Yeri

Tablo 4’de katılımcıların turizmin il ekonomisindeki yeri ile ilgili görüşleri verilmiştir. Turizmin il ekonomisine çok az katkı sağladığı görüşü katılımcılar tarafından en fazla tekrar edilen ifadedir. Turizmin geliştirilmesinin gerekliliği, eğitilmiş iş gücüne olan ihtiyaç, turizmde reklam ve tanıtımın yetersizliği katılımcılar tarafından tekrar edilen diğer temel görüşlerdir.

Tablo 4: Turizm Sektörünün Erzincan Ekonomisindeki Yeri ile İlgili Görüşler

Soru 1: Turizm sektörünün Erzincan ekonomisindeki yerini nasıl görüyorsunuz?	
En Fazla Tekrarlanan İfadeler	Tekrar Eden Katılımcılar
“Turizmin il ekonomisine katkısı düşük“ (5 kez)	K3, K4, K6, K7,K9
“Turizmin geliştirilmeye ihtiyacı var” (3 kez)	K2, K1, K5
“Eğitilmiş iş gücüne ihtiyaç var” (1 kez)	K1
“Turizmde reklam ve tanıtım yetersiz” (1 kez)	K10
“Paydaşlar arasında iş birliğine ihtiyaç var” (1 kez)	K1
“Turizm il ekonomisine olumlu katkı sağlıyor” (1 kez)	K8
“Ergan Dağı’nda planlanacak turizm etkinlikleri geliştirilmeli” (1 kez)	K6

Erzincan’da Geliştirilmesi Önerilen Yöresel Ürünler

İlde geliştirilmesi önerilen yöresel ürünlerin ne olduğu ile ilgili soruya katılımcılar genel olarak benzer cevaplar vermişlerdir. Tulum peyniri, tava leblebisi, bakırcılık, Cimin üzümü gibi yöresel ürünlerin geliştirilmesi ve tanıtılması konusunda karar vericilerin gereken çalışmaları hayata geçirmesi önerilmektedir. Ayrıca Erzincan ilinin bal ve kayısı üretimi noktasında son yıllarda gelişim gösterdiği de katılımcılar tarafından belirtilen diğer bir husustur. Tablo 5’de ilgili alt tema kapsamında katılımcılar tarafından en fazla tekrar edilen ifadelere yer verilmiştir.

Tablo 5: Erzincan’da Geliştirilmesi Önerilen Yöresel Ürünler ile İlgili Görüşler

Soru 2: Erzincan’da hangi yöresel ürünlerin geliştirilmesini öneriyorsunuz?	
En Fazla Tekrarlanan İfadeler	Tekrar Eden Katılımcılar
“Erzincan’da tulum peyniri potansiyeli olan bir üründür ve geliştirilmesi ve tanıtılması gerekir “ (8 kez)	K1, K2, K5, K6, K7,K8, K9, K10
“Erzincan tava leblebisi daha fazla ön plana çıkarılmalıdır” (3 kez)	K1, K2, K6
“İlde bakırcılığın tanıtımı ve turizm yoluyla geliştirilmesi sağlanmalıdır” (3 kez)	K1, K3, K10
“Cimin üzümü Erzincan için olmazsa olmaz diğer bir yöresel üründür” (2 kez)	K5, K10
“Çok fazla bilinmeyen Erzincan balı ve kayısının tanıtılması sağlanmalıdır” (2 kez)	K1, K5

Erzincan'da Geliştirilmesi Önerilen Turistik Destinasyonlar

Erzincan'da turist sayısı, potansiyel turizm alanları, doğal ve kültürel turistik çekicilik unsurları ile hangi turistik destinasyonun geliştirilmesi gerektiği katılımcılara sorulan diğer bir sorudur. Katılımcılar bu soruya şehir merkezinde tesisleşme, pist uzunluğu vb. diğer özellikleri ile ön plana çıkan Ergan Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi'nin özellikle konaklama tesisi ve diğer turizm tesis ve tanıtım faaliyeti hayata geçirildiğinde il için en önemli turizm alanı olacağı konusunda görüş belirtmişlerdir (Tablo 6).

Tablo 6: Erzincan'da Geliştirilmesi Önerilen Turistik Destinasyonlar ile İlgili Görüşler

Soru 3: Erzincan'da hangi turistik destinasyonun geliştirilmesini öneriyorsunuz?	
En Fazla Tekrarlanan İfadeler	Tekrar Eden Katılımcılar
<i>"Ergan Dağı Erzincan ilinin geliştirilmesi gereken en önemli turistik alanıdır "</i> (8 kez)	K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9, K10
<i>"Kemaliye ilçesi tarihsel ve doğal turizm çekicilikleri ile ön plana çıkarılması gereken bir turistik alanıdır"</i> (3 kez)	K1, K2, K5
<i>"Girlevik Şelalesi turizm açısından geliştirilmelidir"</i> (3 kez)	K5, K6, K7
<i>"Kemah'taki tarihi yapıların kültür ve tarih turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir"</i> (1 kez)	K5

Turizm Üst Yapısının Yeterliliği (Otel, Restoran, Seyahat Acentası)

Erzincan'da mevcut turizm tesisi yatırımlarının yeterliliği kapsamında katılımcılara ilde hangi turizm tesisi yatırımına ihtiyaç olduğu sorusu yöneltilmiştir. Otel, restoran ve seyahat acentası sayısının yeterli olduğunu düşünenlerin yanı sıra mevcut tesislerin yeterli niteliği taşımadığı da belirtilmiştir. Katılımcılar turist rehberi eksikliği, termal turizm tesisinin kurulmasının gerekliliği, temalı park vb. eğlence tesislerine olan ihtiyaç, kaliteli restoranların bulunmayışı gibi eksiklikleri belirtmişlerdir. Tablo 7'de ilgili tema kapsamında en fazla tekrar eden ifadeler ve katılımcılara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 7: Erzincan’da Turizm Üst Yapısının Yeterliliği ile İlgili Görüşler

Soru 4: Sizce Erzincan’da hangi turizm işletme (otel/acenta/restoran vb.) yatırımına ihtiyaç vardır?	
En Fazla Tekrarlanan İfadeler	Tekrar Eden Katılımcılar
“Erzincan’da konaklama tesisi sayısı yeterli fakat oteller kendilerini yenilemeliler “ (4 kez)	K1, K5, K7, K10
“Acenta sayısı yeterli fakat diğer bölgelerden tur getirmek gerekli” (3 kez)	K1, K2, K5
“Restoranlar yeterli nitelikte değil, kaliteli restoranlara ihtiyaç var” (2 kez)	K2, K10
“Otel sayısı yetersiz özellikle Ergen Dağı’na konaklama tesisi ve ilde uygun diğer bölgelere termal turizm tesisi kurulmalı”(4 kez)	K2, K4, K6, K9
“İlde turizm rehberi eksikliği var” (1 kez)	K1
“Erzincan’da temalı eğlence parkı kurulmalı” (1 kez)	K9

Erzincan’da Geliştirilmesi Önerilen Alternatif Turizm Türü

Erzincan doğal ve kültürel özellikleriyle alternatif turizm türlerinin gelişebileceği turizm destinasyonları arasındadır. Bu bağlamda katılımcılara ilde hangi alternatif turizm türünün geliştirilmesinin gerektiği sorusu iletilmiştir. Kış turizmi, doğa sporları turizmi, inanç turizmi, kültür turizmi, temalı parklar katılımcılara göre ilde ön plana çıkması gereken alternatif turizm türleridir. Tablo 8’de konu ile ilgili katılımcı ifadeleri yer almaktadır.

Tablo 8: Erzincan’da Geliştirilmesi Önerilen Alternatif Turizm Türü ile İlgili Görüşler

Soru 5: Erzincan’da hangi alternatif turizm türü geliştirilmelidir?	
En Fazla Tekrarlanan İfadeler	Tekrar Eden Katılımcılar
“Kış Turizmi (Ergen Dağı)” (4 kez)	K4, K6, K8, K10
“Doğa Sporları Turizmi” (Rafting, yamaç paraşütü, kaya tırmanışı, dağcılık) (3 kez)	K2, K3, K9
“Kültür Turizmi” (Bakırcılık, Gastronomi kültürü, tarihi alanlar) (2 kez)	K1, K9
“İnanç Turizmi” (Terzibaba türbesi, Sultan Melik Türbesi vb.) (1 kez)	K1

Erzincan Turizmi İçin Çözüm Önerileri

Araştırmada son olarak katılımcılardan ilin turizm sorunlarının çözümünde neler yapılması gerektiğini ifade etmeleri istenmiştir. Hizmet kalitesinin geliştirilmesi, kısa vadeli ekonomik fayda yerine orta ve uzun vadeli planlamanın gerekliliği, Ergan Dağı Kış Sporları Turizm Merkezinin ulusal ve uluslararası alanda pazarlanması, turizm gelişiminde özel sektörün öncü rol üstlenmesi, turizm yatırımlarında fizibilite analizlerine göre yapılması şeklinde çözüm önerileri sunulmuştur. Ayrıca doğa sporları potansiyelinin geliştirilmesi ve ilgili alanların tanıtılması için Gençlik ve Spor Bakanlığı öncülüğünde ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarının ilde yapılmasının sağlanması önerilebilir. Erzincan'a büyükşehirlerden köy ve akraba ziyareti maksadıyla gelen vatandaşların ilin turizm alanlarını gezmelerini sağlamak için gerekli tanıtım ve farkındalık çalışmaları hayata geçirilmelidir.

Sonuç

Erzincan'da turizm işletme yöneticilerinin Erzincan turizmi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi ve çözüm önerilerinin ortaya konulması amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada ilin turizm gelişimine katkı sağlayacak bazı sonuçlardan bahsetmek mümkündür. İlk temel sonuç ilde doğa sporları turizmi, kış turizmi, gastronomi turizmi başta olmak üzere alternatif turizm anlamında önemli potansiyeller bulunmasına rağmen tanıtım eksikliği, altyapı ve üst yapı eksikliği, eğitilmiş personel sorunu vb. nedenlerle turizm sektörünün ilin ekonomisine yeterli katkıyı sağlayamadığıdır.

Alt yapı ve üst yapı açısından en önemli sorun olarak özellikle ilin önemli kış turizmi merkezi olan Ergan Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi'nde yol, telesiyej yatırımları gerçekleşse de uzun zamandır nitelikli konaklama tesisi yatırımı, yiyecek-içecek tesisleri, rekreasyon tesisi yatırımlarının henüz gerçekleşmemesi gösterilmektedir. Ayrıca turist rehberi eksikliği, seyahat acentalarının il dışından tur getirmede yaşadıkları zorluklar ildeki turizm gelişiminin önündeki diğer engeller olarak gösterilebilir.

Erzincan'da geliştirilmesi gereken alternatif turizm türü olarak ilk sırada kış turizmi yer almaktadır. Bunun nedeni olarak Ergan Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi'nin şehir merkezine yakınlığı olarak gösterilmektedir. Bununla birlikte Tulum peyniri, Cimin üzümü, Erzincan kayısı-sı, Erzincan balı, Erzincan tava leblebisi gibi gastronomik turizm ürünleri ilde gastronomi turizminin de gelişim gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Gastronomi turizmiyle entegre olacak şekilde tarım ve çiftlik turizmi uygulamalarının desteklenmesi, ilin bölgesel tarım potansiyelinin turizm yoluyla kullanılmasına katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda önerilen tarımsal

faaliyetlerin yoğunlaştığı Üzümlü, Tercan, Çayırılı ilçelerinde tarım turizmi projelerinin hayata geçirilmesidir. Ayrıca Kemaliye başta olmak üzere ilde var olan doğa sporları turizmi potansiyeli, uluslararası spor organizasyonlarının bölgeye getirilmesiyle hem turizm varışlarına katkı sağlayacak hem de ilin tanıtımı açısından faydalı olacaktır.

Erzincan iline ait somut ve somut olmayan kültürel miras unsurlarının turistik çekicilik unsuru olarak kullanılması önerilebilir. Örneğin ilin gastronomi değerleri arasında yer alan tulum peynirinin yapım aşamalarının ziyaretçiler tarafından gözlemlenmesi hatta mümkünse deneyimlenmesinin sağlanması ilde yaratıcı turizmin gelişmesine katkı sağlayacaktır. İlde tarihsel süreçte gelişim gösteren bakırcılık el sanatı turistik hediyelik eşya sektörünün canlanması açısından önem arz etmektedir. Bu el sanatının geliştirilecek projelerle gençlere öğretilmesi turizm odaklı ekonomik gelişmeye katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Alagöz, G., Güneş, E. ve Uslu, A. (2015). Otel İşletmeleri ve Seyahat Acentaları Yöneticilerinin Sürdürülebilir Turizme Bakış Açısı: Bir Alan Araştırması. *GÜSBEED*, 2015, 6(14), 83-98
- Akkuş, G. ve Akkuş, Ç. (2018). Kış Turizmi Destinasyonu Paydaşlarının Çevre Yönetimine İlişkin Algılarının Nitel Bir Yöntemle Çözümlemesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 117-135.
- Bozça, R., Çiftçi Kırac, F. ve Kırac, R. (2017). Sağlık Turizmi SWOT Analizi: Erzincan. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(3), 157-163.
- Demir, Ö. (2002). *Erzincan'da Sosyal Kültürel ve Dini Hayat*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Demirbilek, E., Şengül, S. ve Akoğlu, A. (2018). Otel Yöneticilerinin Gastronomi Turizmi Algılarının Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(Special issue3), 250-262.
- Düner, M. (2016). *Erzincan kentinin Rekreasyon Alanları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Erzincan Ekonomisi 2023 Vizyonu (2011). Erzincan Ekonomisi 2023 Vizyonu, İktisadi Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Erzincan İlinde Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023 (2013). <http://bolge13.ormansu.gov.tr/13bolge/Files/mevzuat/Erzincan.pdf>, Erişim

tarihi: 15.08.2019.

Erzincan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2019.

<https://www.ergankayak.com/tr/aktiviteler/kis-aktiviteleri.html>, Erişim tarihi: 03.09.2019

<https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html>, Erişim tarihi: 03.09.2019

İnbaşı, M. (2009). Erzincan Kazası (1642 Tarihli Avarız Defterine Göre). *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 41, 189-214.

Kızılırmak, İ., Kaya, F., Yıldız, S. ve Kurtulay, Z. (2016). Yerel Paydaşların Bakış Açısıyla Erzincan İli Ekoturizm Alanlarının Değerlendirilmesi, *I. Ulusal Alternatif Turizm Kongresi*, 07-09 Nisan 2016, Erzincan.

Kozak, M. (2015). *Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yayım ve Teknikleri*. 2. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.

Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi 2012-2023 İnovasyona Dayalı Turizm Stratejisi Eylem Planı (2011). Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi 2012-2023 İnovasyona Dayalı Turizm Stratejisi Eylem Planı, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, Seyrajans, Ankara.

Mursalov, M. (2009). *Bir Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Olarak Kıs Turizmi ve Kıs Turizmi Açısından Azerbaycan'ın Guba – Haçmaz Turizm Bölgesinin Arz Potansiyeli*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Sabbağ, Ç. (2011). Adıyaman Turizminin Güçlü, Zayıf Yönleri İle Fırsat Ve Tehditlerine İlişkin Turizm İşletme Yöneticilerinin Değerlendirmeleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 206-222.

Olca, A. ve Turhan, U. (2017). Türkiye’de Glamping Hizmeti Veren İşletmelerin Sahip ve Yöneticilerinin “Yeni Turizm Trendi Glamping” ile İlgili Görüşleri (Muğla ve Antalya Örneği). *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(4), 980-996.

TÜİK (2019). Türkiye İstatistik Kurumu, <https://biruni.tuik.gov.tr/ilgosterge/?locale=tr>, Erişim tarihi: 01.09.2019

Zengin, B. ve Eryılmaz, B. (2013). Bodrum Destinasyonunda Engelli Turizm Pazarının Değerlendirilmesi. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 6(11), 51-73.